

Trenger vi ”knekke lesekoden” på påbygg?

Lesing og lesestrategier i vgo

Ny Giv for 3. påbygg, Oslo 15.-16.1. 2013

***Me byggjer det gode i oss, når me gjer det gode ikring
oss.***
Arne Garborg

Dette vil jeg ta for meg...

I Lesing og lesestrategier i vgo

II Vise et praktisk eksempel på hvordan «knekke lesekode» – lesing av roman

Lesing

Å lære å lese er noe vi gjør hele livet.

Kravet til lesekyndighet varierer med tekstene og i løpet av opplæringen.

Nye teksttyper oppstår.

Leseopplæring

Den grunnleggende leseopplæringen

Den videre leseopplæringen

- **lesing for forståelse**
- **lesestrategier**
- **fagspesifikk lesing**
- lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag

Lesing er...

Lesing = avkoding + forståelse

Viktige faktorer i forståelsen:

- Bakgrunnskunnskap (ordforråd)
- Motivasjon og engasjement
- Strategier

Margunn Mossige

Påbyggseleven?

SAMTAL TO OG TO i 2 min.

- Hvordan vil du vurdere leseferdigheten til gjennomsnittseleven din på påbygg?

Lesing i vgs

Nye lesekoder skal knekkes – i lesing på *tvers* av fag og *i* fag.

Komplekse tekster, høye krav

➤ Eks. eksamen i norsk hovedmål

Ikke lesing alene...

Det er *ett* forhold i skolen som opptar meg og det er lesing og skriving.

- Steve Graham (2012)

Lesing og skriving

I følge Steve Graham er det slik at undervisning i skriving

- bedrer leseforståelsen
- bedrer leseflyten
- bedrer ordavkoding

Læringsstrategier – en kort innføring

En strategi er en fremgangsmåte for å nå et mål
(Elstad og Turmo)

Skiller seg fra vanestyrte aktiviteter

Gode strategibrukere er aktive, fleksible og effektive og velger bevisst blant mange strategier

Strategi vr. teknikk

Lesestrategier

Å lese for å lære:

- Før
- Under
- Etter

Ikke alle strategier passer til alle slags tekster

Hva gir kvalitet i læringsprosessen? Lærer som modellerer!

Bakgrunnskunnskap

”Trolig er det ingen annen enkeltfaktor som er så viktig for hva en person husker og forstår av et gitt lærestoff som den bakgrunnskunnskapen han bringer med seg inn i læresituasjonen, ”

(Elstad og Turmo s. 35).

Bakgrunnskunnskap

Viktig for

- hva en forstå
- hvordan en organiserer kunnskap
- hva en husker

Samuelstuen, M.S. & Bråten, I. 2005

Lærereens rolle

”Når eleven skal lære seg nye strategier, er det viktig med tydelig opplæring i dem, *hva* en skal gjøre, *hvordan* og *hvorfor*”

Modellering:

- Mester – lærlingtanken
- ”Å gjøre de usynlige strategiene sine synlige”

Margunn Mossige 2011

Vi er alle leselærere!

”Kunnskapsløftet – tung bør å bære” (udir 2009)

- manglende kunnskaper om hvordan grunnleggende ferdigheter kan integreres i *alle* fag.

Noen skoler lykkes.

Kilder

- Kverndokk, Kåre. (2012). *101 måter å lese lekseleksa på – om lesing, lesebestillinger og tekstvalg*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Elstad, E. og Turmo, A. (2006) *Læringsstrategier. Søkelys på lærenes praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Mossige, M. (2011). *Læringsstrategier – teoretisk fundament med noen eksempler*. Kompendium.
- Graham, Steve: Foredrag ved Nationalt Videncenter for Læring. Professionshøjskolerne. 21.8.2012.
- Samuelstuen, M.S. & Bråten, I. (2005) Decoding, knowledge and strategies in comprehension of expository text. *Scandinavian Journal of Psychology*.